

Smål.
Hjälmseryd

flyttad. Kihlström

1932

3492

Tattarna i Darshult.

Tatare det var folk som flyttad
in hit ifrån Tatarien i Ryssland

Det bodde tatare eller som vi
kallade dem rackare i samma by som jag
växte upp i, i Darshult. När jag växte
upp brukade vi byapojkar alltid slåss
med rackarens ^{med} ungar. Vi slags med stakar
och stenar, och det var riktigt krig. En
gång stod vi uppe på en backe och
rackarna voro nedanför och så stängde
vi sten på varandra. Vi som stod
uppe på backen kunde ju stäpa länge
och drev så mycket rackarungarna men det
kam de store rackarpojarna ut ur sina
stugar med bässar och det mynn vi förstas
och sen den tiden blev det riktigt

Skriv endast på denna sida!

forts

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tattare

Inuit-
själenscygd
1932

uppt. a. l. Liaksson

3492

2

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

fiendskap mellan oss och rackarna.

Vi förstod ju att de skulle hämnas.

En söndag när min far och mor var
i kyrkan blev jag lämnad ensam hemma,
men jag kunde inte stanna inne om rackarna
ginge raka ut. Jag gick därför bakom
lagåren tillsammans med två andra pojkar
och petade boll på planen där. Men
rackarna upptäckte var vi var och
småg sig på oss. De var tre stycken:
"Store Karl-Johan", en stor och stark kalare-
ku och en som hette Lille Karl-Johan och
så Lille (Lulle). Där låg en knabba-
rög bakom lagåren och var och en
fick tag på sig en knabbe och så slog vi
så att knabba röke i luften. Till
sist tog "Store Karl-Johan" ett klavtag

Skriv endast på denna sida!

1932

forte.
Tullare

2

Saml.
Hjälmseryt
1932

uppsat. av L. Bjelksasson

3492

3

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jarls Tältare.

3

på mig och sa: "Nu skall du få för rikt"
Jag var ju säker på att han skulle öa
mig och tog min knäpp som hade
en klumpa i ändan och körde den
om kanten på rackaren och höll upp honom
mot gärsgården. Under tiden slags de
andra men rackarna fick stryka.

Pojkarna kom fram till mig och
skrek: "Släpp honom han körs ju"

Da såg jag att rackaren var precis bli
i ansiktet och när jag släppte honom
föll han slat till marken. Kunde inte
slagsmålet sluta så fort hade jag säkert
kört honom. Han kvickade emeller-
tid till och lovade att han inte
skulle sluta förrän han skadat mitt
hjärteblod.

3492

4

En tid därefter satte jag upp min handeld-
 bod och en dag stannade fyra fulla
 tabare skjuts där nere på vägen. Jag
 tänkte: "Nu vill de komma och lämna"
 Men bara två käringar kom upp
 till boden och ville ligga kaffe och
 borra ned en arundsbona i maskeln.
 (Arundsbonan var för att inte folk skulle
 bli arundsjuke på en) Jag ville inte
 veta av sådant där prat utan tog
 det största locket jag hade, höjde upp
 det mot taket och skrek: "Ut med
 er käringdjurar, annars står jag i hjät
 er på skanna". De blev första rädsla
 och sprang till mina föräldrar, som badde
 i huset inåt och skrek: "Er son har blivit
 stället". Jag sprang efter, tog ett lock

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

forts. Faltare

4

forts

Jorts Tattar

5

till och gav mig in i stugan och slog
de båda locken mot varandra och
skrek: "Ut med er häringdjävlar" De sprang
ner till vagnarna och skrek att jag blivit
stälkt och på så sätt skrämde jag
bort rackarna. Jag rack nu sären
att aldrig träffa dem ensam ute
på landsvägen när jag körde till hem,
då rack jag säkert fått lämna häst
och vagn och springa till skogs.

"Stor Karl Johan" ^{Wahlberg} till Sandvika och
jag såg honom inte förrän tjugo år
senare på Vrigstad marken. Han
kom då fram till mig och bad mig
följa med arkeb. Det kördes jag inte
för jag var rädd att han skulle dra
kniv. Jag rack i stället: "Vill du mig något
forts

Småt
Hjälmsenst
1932

Koppl. av U. Bjelkman
3492

6

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Part. Tappan
6

får du säga det här." Då sake han: "Jag
har varit ett hemligt kat till dig" jag tillhelt
som jag inte kom ihåg men då sa han:
"Minns du när du kall på att köra
mig bakom eran lagård i Kers kult."
Då kom jag ihåg och sa: "Då var
vi pojkar, nu när vi är män skall vi inte
längre bära hemligt kat mot varandra.
Vi får det vara glämt." Jag var emellertid
inte säker för honom därför. Det var siste
gången jag såg "Store Kull Johan" och sen slapp jag namn
rätt för honom han blev nämligen ihjälslagen i
Jönköping knappt ett år därefter an en ram
di kalle "Lennat-Johan". "Lennat Johan" fick
inte bära mer än 140 riksdaler för skäret, det
kastade inte mer att stå ihjäl en sådan tabare och
stilig människa som "Store Kull Johan"

När Klaka Stina lärde sig trolla.

När de skulle lära trolla fick skulle de fånga en vit orm innan mån gått av på vägen, koka den och sedan dricka av väsen. Det var en gång en kätting som fick tag i en sådan orm och kokt honom Klaka Stina, som då var åtta år gammal. Mod och bitade på, men kättingen förbjöd henne att röra vid väsen. Eftersom det var förbjudet ville Klaka Stina prova vad det var och stack ner fingret i grytan och klyppte den sedan i munnen. Då tog hon klappen ut väsen och på så sätt fick hon sin klokket.

Klaka Stina

7

3492

Kloke Skina som barnmorska.

En gång kallade de Kloke Skina till en
barnsängskvinnna i Karlskult. De hämtade henne
med en "broka-dröj" fäst på ett var vitt i
sammaren. Jag var själv med och åkte
på isarna. De Kloke Skina åkte aldrig i
vagn. När vi kom fram till Stugan
hörde vi kvinnan jänra sig därinne men
så snart Kloke Skina blev innanför dörren
blev det tyst. Då kom den präst Johannes
ut till mig och grät och sade: "Vi är mer
döe" Jag grät också. Om en stund kom
emellertid Kloke Skina ut och sade: "Gå in
Johannes till och hålla på din systers"! Det var
inget fel på kvinnan när vi sen gick in i Stugan.
Hon hade fött fram barnet i dörren
Kloke Skina kom innanför dörren.

x (Kloke S. åkte aldrig vagn)

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kloke Skina

8

Kloka Skinas kraft

Kloka Skina hade en pojke som en gång lånade ett par stövlar av ett par grannpojkar. När stövlarna skulle lämnas tillbaka blev det tvist om vem som ägde dem och Kloka Skinas pojke drog i kastigt mod ihjält den ene grannpojken. Det blev till att skicka efter länsman med skramma. Han kom också och drog skäparen men när Kloka Skina fick höra det bad hon att få tala med sin pojke innan de drog iväg med honom. Länsman tillät det inte "jag blyr mig inte om gamla karingar på kan". När de skulle köra utifrån kom hästen inte ur flåken och länsman fick ge med sig och låta pojken gå hem till sin mor. Det ryktes att Kloka Skina hade en märkvärdig kraft.

Kloka Skina

9

3492

Kloka Stinas begravning.

Jag minns hur det gick till
då de begravde Kloka Stina.

Prosten Hjelmquist stod där framme
vid kyrkogården när de kom med kistan
och han befälde att han skulle drages
över muren för att folket skulle se,
att det var en troll-käring.

Och så drog de kistan över muren
men det tycker inte jag var rätt
för Kloka Stina gjorde aldrig något
ont med sin trolldom. Jag tror
inte att hennes kraft kom från
Satan.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kloka Stina

10

Smiltåsd
Västra Rd 1932

Uppm. N. Nilsson
3492 Stockeryd

Hjälmseryd Kloka Skina (levnadsomständigheter)

Kloka Skina var med då jag föddes, så hon var min barnmor.

Di kallte hennes stuga "Kloka-karet" jag var inne där många gånger och var inte mera rädd för henne än för någon annan käring. Kloka-karet bestod av två rum.

Det stark, där stod bänkar precis som i en rockerstuga och där var jämt folk som väntade att få tala med Skina.

Det andra rummet var en liten kammare med två meters sida. Där höll Skina te och där satt hon och kokade rött kaffe.

Varenda en som kom dit fick kaffe. Stenellan sa att hon sålde lika mycket kaffe till Kloka Skina som till alla de andra i Karskull. Det kom folk
forts

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kloka Skina
11

Bes.

Joh. Aug.
Johansson

f. 1844

i Hjälmseryd

3492

till henne ända från Skåne och Blekinge och
från hela Småland. Klöcka Stina gjorde
aldrig någon ont med sin holledom.

Det var emellertid inte lätt att något
bud som de skickat till henne för att
fråga om något inte gån henne de
yngre eller givor som medskickats.
Då kunde han inte hitta ut ur
stagan.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

forts.
Klöcka Stina
12

3492

Gåta om koshälsan

Vad är det som gajpas över hälsan
men inte dricker?

var: koshälsan

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gåta
13

3492

Gåta om dunvaret.

Vad är det som går till källan
och dricker, men lämnar baken hemma?

Svar: Dunvaret

(Dunet lämnas hemma när Dunvaret
trickas.)

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gåta

14